

her i Thinget — jeg veed ikke, hvorledes Stemningen er for den — saa vil jeg dog ønske, at det fremkomne Lovforslag maatte komme under en saadan videre Behandling, at det maaskee kunde give Anledning til, at der blev udfundet en Udvei, hvorved der for dette Samsund kunde naaes de selysamme borgerlige Goder, som tilsigtes ved det foreliggende Forslag. Det er jo det, det kommer an paa, og det er det, som enhver Mand, der virkelig sætter Priis paa Grundloven og den Frihed, den har tilfagt, ogsaa maa ønske kan komme enhver Statsborger tilgode, hvad enten han vedkjender sig det ene eller det andet religiøse Samsund. Jeg skal derfor meget anbefale, at Sagen ikke bliver paa det Stadium, hvor den nu er, men at den kommer til at gaa videre.

Kirke- og Underviisnings-Ministren: Jeg maa tilsaae, at det var mig noget overraskende at høre, at den ærede Rigsdagsmand kom til den Slutning, han kom til, efter den Bei, som han først havde ledet Rigsdagen ind paa; thi hans Beskrivelse af det her omhandlede Samsund og den Bei, det følger, synes mig ikke kunde lede til, at han vilde finde det rigtigt, at man nu anerkjendte det. Imidlertid skal jeg ikke opholde mig videre derved. Jeg holder mig fuldkommen overbevist om, at man under ingen Omstændigheder vil komme til det Resultat at anerkjende dette Troessamsund, selv om man skulde, hvad jeg forøvrigt ikke kan finde noget som helst tilstrækkeligt Motiv til, gaae videre med dette Lovforslag saaledes, som det nu foreligger, naar man ikke gaaer ud fra en saadan Misforstaaelse som den, den ærede Rigsdagsmand aabenbart gif ud fra, med Hensyn til Lovforslaget. Han meente, at man nok kunde antage Lovforslaget saaledes, som det nu foreligger, og at Enhver, som sætter Priis paa Grundloven og vil, at den skal komme til sin rette Anerkjendelse, maatte ønske, at dette maatte skee. Jeg sætter overmaade Priis paa Grundloven og sætter navnlig megen Priis paa Bestemmelserne angaaende Troesfrihed; men netop derfor kan jeg ikke finde mig i, at man vil tillægge og give disse Bestemmelser en ganske anden Betydning end den, de paa no-

gen Maade have, at man vil fortolke disse Bestemmelser siff modsat deres egentlige Mening. Der er, efter min fulde Overbeviisning, ikke Skygge af Tvivl om, at § 84 i Grundloven aldeles ikke hjemler de Rettigheder, som af den ærede Rigsdagsmand bleve omtalte. Der var Ingen under Forhandlingerne i Grundlovsagen, som fandt, at det vilde være rigtigt og nødvendigt at give disse Bestemmelser saaledes uden videre; man fandt det tværtimod naturligt og rigtigt, at dette maatte forbeholdes en senere Ordning, navnlig ved en Dissenterlov; og dersom der kunde være nogen Tvivl derom, efterat man har seet Forhandlingerne, saa maatte denne aldeles forsvinde, naar man blot vil kaste sit Blik paa Loven af 13de April 1851, som atter og atter her maa fremdrages. Det er, som sagt, udenfor al Tvivl, at der efter Grundloven maa skelnes mellem de Troessamsund, som nærmest have deres Oprindelse og Berettigelse i Henhold til Paragrapherne 81 og 84, de anerkjendte Troessamsund, som foruden den pecuniaire Rettighed, at de ere fritagne for at svare til Skolen, hvortil de ikke anerkjendte maae svare, tillige have den væsentlige Rettighed, at deres Præster ere berettigede til — naturligvis under særegne Betingelser og Forudsætninger — at give Vidnesbyrd om kirkelige Handlinger, som skulle respecteres, og endelig Folkekirken, som understøttes af Staten. Dette er denne Tredeling, som er udenfor al Tvivl, og som ogsaa aldeles tydeligt gaaer igjennem Loven af 13de April 1851. Naar der altsaa er Spørgsmaal om at føre et Samsund fra denne almindelige Klasse, hvori alle afvigende Troessamsund staae, over til de anerkjendte — og først derved kan der være Tale om, at et saadant Samsunds Præster kunne have den Berettigelse, som der er talt om af den ærede Rigsdagsmand — saa kan man ikke paaberaabe sig de almindelige Bestemmelser i Grundloven om Troesfrihed; thi de ere hjemlede for alle afvigende Samsund; men man maa gaae ud fra, at det borgerlige Samsund kræver og maa kræve, at der gives en bestemt Garanti med Hensyn til de Samsund, som ville anerkjendes og præterere, at deres Præster — den ærede Rigsdagsmand har selv givet en